

cem Ecclesiasticum Curia Seculari quacumque appellatione seposita consignentur. Quod si aliquis quicumque præter, aut contra hujusmodi Constitutionis tenorem, assentare præsumpsit, declaramus, cum ipso facto censuras, & pœnas incurvere, quæ contra libertatis, juris, immunitatis Ecclesiasticæ violatoris per Sacros Canones sunt promulgatæ: Nec non irritum decernimus, & inane, si reus super his per quoscumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignorantèr contigerit attentari. Pro coronide addam novissimam Regiam ordinationem pro Militiæ desertoribus expeditam à nostro Catholico Monarcha die 20. Aug. 1736. ibi: Con motivo de la repetida desercion, que se experimenta en los Soldados refugiados à la Iglesia, hemos venido en declarar, que puedan ser sacados de ella por via económica, solo para el fin que vuelvan à servir à sus Cuerpos y Ejércitos, haciendo caucion juratoria los Ministros, ó Cabos, que los sacaren, de que no los castigaran, ni daran vejacion alguna. Y si hecha esta caucion, no los quisieren entregar los Ecclesiasticos, podran sacarlos, y restituirlos à los Cuerpos de donde hubieren desertado, previniendo, que no se les castigue por haberlos sacado de la Iglesia, y ser esta nuestra Real Orden: y en el uno y otro modo con que fueren sacados de la Iglesia, no embarazará para que sean castigados, si cometieren nuevos delitos, sin que puedan alegar la Iglesia fria, pues siendo el fundamento de ésta la reintegracion del despojo que ha padecido, y no gozando de inmunidad el desertor, no queda fundamento para reintegracion: especialmente, quando el sacarle no es para castigo, ni pena, pues no se debe entender serlo el que continúe nuestro servicio de donde faltó.

458 *Casibus exceptis in Const. Gregoriana alios casus, & declarationes adjunxit Bened. XIII. in Const. Ex quo. 6. Idus Jun. An. 1725. ibi quidem declaravit, unicam tantum grassationem, in via publica, aut vicinali admissam sufficere, ad hoc, ut quis publicus latro, & grassator dici valeat, dummodò tamen grassati mors, aut membrorum mutilatio sequatur: ac proinde ut non gaudeat immunitate Ecclesiastica. Etiam excludit ab hac immunitate, non solum, qui homicidia, vel mutilationes membrorum in Ecclesiis, vel Cæmeteriis committere audent, ut Gregoriana Constitutione sancitum est, verumetiam eos, qui stantes in Ecclesia, vel Cæmeterio interficiunt stantes extra Ecclesiam, vel Cæmeterium, aut ipsis membrum mutilant: ac eos tandem, qui confugiuntibus vim inferunt atque ipsos ab Ecclesia aliove loco in manu violentè extrahunt, & abducunt. In crimine assassinii, non modo man-*

datarios, qui in ipsa met Gregoriana Const. aperte excipiuntur sed etiam mandantes, qui certum præmium, aut mercedem, sive in pecunia, sive in aliis rebus tradiderint, aut promississent, quævis promissio nulli habuerit effectum, dummodò assassinium re ipsa patratum fuerit. Nec item gaudent interfectores proximum suum animo præmeditato, & deliberato. Falsificantes litteras Apostolicas: Ministri montis pietatis, vel alterius publici telonii, aut Banci pro depositis Principis, privatarumque personarum destinati, furtum, aut falsitatem in prædictis locis committentes, cujus ratione arca pecuniaria ita minuatur, ut pœna ordinariæ locus sit. Conflantes, vel tondentes quascumque monetas aureas, vel argenteas, etiam Principum exteriorum, quotiescumque in loco, aut Provincia ubi crimen admittitur liberum habeant usum, & commercium: vel ipsas monetas conflatas, adulteratas, aut detonsas scientèr ita expendere, & erogare præsumentes, ut fraudis conscii, atque participes censi possint. Illi demumque sub nomine Curie sese introducunt in alias domos unum ibidem perpetrandi rapinas, easque re ipsa committunt cum homicidio, aut mutilatione membrorum alicujus ex domesticis earumdem adium, vel etiam extranei, quem ibi fortè reperiri contigerit, dummodò homicidium, vel membrorum mutilatio sequatur.

459 *Eidemque Gregoriana Constitutioni inhærens decernit, solos Episcopos, non verò conservatores, nec alios Judices Ecclesiasticos Episcopo inferiores, multoque minus Judices Sæculares, etiam Supremo, posse declarare, quænam delicta sint excepta, vel non. Curia ergo Ecclesiastica, si à Judicibus Sæcularibus requiratur, ut reum Laicum è loco Sacro extrahi jubeat, si inveniatur iudicia ad capturam sufficientia, extrahat reum, & ad carcerem Tribunalis Ecclesiastici reducat, facietque processum informativum, si ex eo constet de crimine excepto: & insuper adversus reum talia resultent iudicia, ut crimen ab eo fuisse patratum moralitèr credi possit (quæ quidem iudicia juxta regulas juris vocantur ultra torturam) eo casu præfactum extractum, Ministris, & Officialibus Curie Sæcularis tradere, & consignare possit, ac debeat. Exacta tamen, receptaque prius ab ipsis obligatione, in forma juris valida, restituendi extractum Ecclesie sub pœna excommunicationis latæ sententiæ Romano Pontifici reservatæ, quatenus idem extractus iudicia contra ipsum adquisita, in suis defensionibus purget, ac diluat. Quod si ea minimè purgaverit, & verè delinquerit*

*reperit fuerit, Curie Sæculari in ipsum tali casu, ut juris esse censuerit, agere, atque procedere liceat. **

T I T. L.

Ne Clerici, vel Monachi Sæcularibus negotiis se immisceant.

460 *Negotium (sic dictum quasi otii negotio) quod in præsentis Monachis, & Clericis prohibetur, & Sæcularibus permittitur, est omnis occupatio, vel quiddam ad statum Sæcularem Reipublicæ, magis quàm ad Ecclesiasticum spectat. Et nemo militans Deo, teste Apostolo, 2. ad Timot. 2. v. 4. Implicat se negotiis Sæcularibus. c. 2. D. 88. c. 1. b. t. l. 17. C. de Episc. & Cler. Sed præcipuè negotiatio ipsis prohibetur: quia exposita est fraudibus, & perjuriis, & suspicionem avaritiæ generat, nimisque eos distrahit à communicatione cum Deo, & Divinis obeundis. c. 2. D. 88. c. 1. b. t. l. 46. tit. 6. p. 1. Et idè dicitur in c. 2. de Penit. D. 5. quod difficile est inter ementis, vendentisque commercium non intervenire peccatum. Et etiam habetur in l. 46. tit. 6. p. 1. Negotiatio ergo alia est lucrativa, quando scilicet, res aliqua emitur lucrifaciendi causa, & carius venditur: vel ita venditur, ut nullo labore, arte, vel industria melior sit facta: & dicitur mercatura; v. g. si merces vinum, frumentum, & alia hujusmodi emantur, ut vendantur carius, quin in aliam redigantur formam. Et hæc est stricta negotiatio. Vel ita venditur, quod emptum est, ut arte industria, vel labore melioretur, & dicitur artificium; v. gr. si lana ematur, ut pannus fiat, & postea talis pannus vendatur. Ad hæc quidem negotiationem constituendam duo requiruntur: 1. quod res ematur, & vendatur mutata, vel immutata: 2. ut ematur intentione, & animo: & quidem in ipso tempore emptionis, eam carius vendendi, lucrifaciendi, & quæstus causa. Alia dicitur negotiatio Politica, quando scilicet, quis ad Civitatis, Reipublicæ, vel Exercitus necessitates aliquid emit: quod quidem ut alienum à statu Ecclesiastico Clericis prohibitum est. c. 3. D. 88. c. 1. 21. q. 3. Alia est economica, quando scilicet, aliquis ad suæ domus sustentationem aliquid emit, & quod superfluit vendit pretio tunc quidem corrente: vel quando venduntur res propriæ v. g. fructus ex fundo, pecora, & alia hujusmodi. Et hæc quidem licita est: quippè quæ*

animum à Divinis non distrahit: & si non liceret Clericis, & Religiosis gravi damno res suas prodigere cogentur. Ut tamen hæc negotiatio liceat, sufficit, quod tempore emptionis defuisset animus carius vendendi, licet postea, data occasione, & aucto pretio, res, & si tunc non sit superflua, carius vendatur. D. Thom. 2. 2. quæst. 77. art. 4. ad 2. Suarez de Censur. D. 23. sect. 4. num. 21. Gonzal. in c. 6. b. t. n. 6. Sic fructus suos propria industria aliquo modo mutatos possunt Clerici, vel Religiosi vendere; v. g. possunt pinsere panes per famulos, vel servos: vel habere tabernam vinariam, etiam ad vendendum mirum, dummodò ipsi Clerici non sint Tabernarii. Gl. 1. de Vita, & Honest. Cler. Salem ex propriis Salinis conficere: cudere ferrum, vel aliud metallum in vena proprii fundi inventum: oleum, vel cervisiam, vel sericum ex propriis fructibus facere: animalia, aliunde empta saginare in suis fundis: participare de tritico, quod alii ad seminandum ministrarunt: prædia, & jumenta propria locare, aliaque hujusmodi facere valent. Molina de Just. & jure, tr. 2. D. 342. n. 17. Similiter Religiosi possunt vendere, ita praxi communi, & consensu Prælatorum quin, & R. Pontificum approbante, pharmaca ex aromatibus, herbis, vel speciebus emptis, & propria industria confecta. Nam cum illa materialia emant, non præcisè ad lucrum faciendum, sed pro necessitate suorum fratrum ægrotantium: quod superest, profecto vendere valent, ad officinam novis medicamentis providendam: sicut possunt vendere, quod superfluit ex provisione ordinaria ad congruam sustentationem. Sic item possunt carius vendere quæ eorum industria meliorata sunt, non tamen præcisè ex fine quæstus, & lucrifaciendi, sed ex alio fine honesto, v. g. otii fugiendi, vel victus parandi. Ita Monachi antiqui tenebant retia, corbes, flores, & similia, eaque vendebant. c. 3. D. 91. l. 46. tit. 6. p. 1. Et ipse Apostolus Paulus sceno-factoriam exercebat. Act. 18. v. 3. D. Thom. 2. 2. q. 77. art. 4. De quibus latius Molin. de Just. & Jur. tr. 2. D. 342. Less. de Just. & Jur. lib. 2. cap. 20. ex n. 4. Barb. in c. 6. b. t. Et ibid. Gonz. n. 6. & 7. & alii com.

461 *Negotiatio lucrativa Clericis, & Monachis prohibetur. c. 2. c. 9. c. 10. D. 88. c. fin. de Vit. & honest. Cler. Trid. sess. 22. de Ref. cap. 1. D. Thom. 2. 2. q. 77. art. 4. ad 3. ibi: Clerici non solum debent abstinere ab his, quæ sunt secundum se mala, sed etiam ab his, quæ habent speciem mali: quod quidem in negotiatione contingit: tum propter hoc, quod est ordinata ad lucrum terrenum, cuius*

Clerici debent esse contemptores: tum etiam propter frequentia negotiorum vitia: quia difficulter excitatur negotiator a peccatis laborum, ut dicitur Eccles. 26. est, & alia causa: quia negotiatio nimis implicat animum Sæcularibus Curis, & per consequens ab spiritibus retrahit: unde, & Apost. dicit 2. ad Timot. 2. Nemo militans Deo implicat se negotiis Sæcularibus. Et quidem prohibetur sub pœna excommunicationis. c. 6. h. t. Hinc enim exercentes peccatum grave committunt, nisi parvitas materia, vel necessitas excuset, ita ut allunde non haberent, unde se alerent; arg. c. 3. D. 91. D. Thom. 2. 2. q. 187. art. 3. Mol. tr. 2. D. 342. n. 2. Castrop. tr. 12. D. un. p. 9. n. 16. Laym. l. 3. tr. 9. c. 17. n. 39. & alii com. Hinc prohibetur luci causa emere boves, & pabulum, ut eo saginati carius vendantur: vel ubas ad vinum conficiendum, & alia hujusmodi facere, quia hæc non sit propria negotiatio ad eam tamen accedit, ac proinde non decet Clericos, nec Religiosos. Mol. de Just. & Jur. tr. 2. D. 342. n. 6. & 7. Barb. in c. 1. h. t. Gonz. in c. 6. h. t. n. 7. & alii. Et sane Clerici non solum in majoribus, sed, & in minoribus constituti, comprehenduntur hac prohibitione, saltem si beneficium Ecclesiasticum habeant: nam illo carentes non comprehendunt tenent Abb. in c. 1. h. t. n. 12. Less. de Just. & Jur. l. 2. cap. 21. n. 4. contra Fagnan. in c. 1. h. t. ex n. 83. Religiosi omnes, etiam Episcopi, ejeti, fratres Laici, etiam Moniales (secus Noviti) hac prohibitione, ex ejus generalitate tenentur. Rodrig. Reg. q. tom. 1. tr. 6. c. 10. n. 7. & alii.

462 Clerici, qui non semel, sed frequenter negotiantur, suspenduntur. c. 2. D. 88. c. 4. h. t. Imò & ab Ordine, & gradu Clericali deponuntur. c. 4. D. 91. & excommunicantur. c. 6. h. t. Sed omnes hæc pœnæ, non lætæ, sed ferendæ sententiæ sunt. Item privantur immunitate à gabellis, & vectigalibus in rebus, in quibus negotiantur. Cl. fin. de Cens. Etiam ante omnem monitionem; imò, si tunc moniti ab Episcopo, competentibus intervallis, à negotiando non cessent, amittunt privilegium immunitatis, etiam quoad bona patrimonialia. c. fin. de Vita, & honest. Cleric. Bona per negotiationem injustam acquisita, suis Dominis sunt restituenda: at verò illicitè tantum acquisita post mortem Clericorum, tamquam spolia pertinent ad fiscum Ecclesiæ, seu Cameram Apostolicam, etiamsi facultate obtenta, de eis sint restati. Pius IV. Const. Decem. Novis Nov. 1560. Ante sententiam tamen declarationem possunt à successore in foro conscientie retineri: nam hæc Lex pœnalis est;

arg. c. 19. de Hæretic. in 6. Eisdem ferè pœnis puniuntur Religiosi, & aliquando gravius. c. 4. c. 6. h. t. Suar. t. 4. de Relig. tr. 8. l. 3. c. 2. n. 30. Clerici, & Religiosi negotiationem ipsis prohibita possunt per alios exercere. Molin. de Just. & Jur. tr. 2. D. 342. n. 13. Less. de Just. lib. 2. cap. 21. n. 6. Medin. & alii, quin incurrant culpam etiam venialem, si necessitas, vel consuetudo Regionis hoc permittat. Less. de Just. lib. 2. c. 21. n. 6. Medin. & alii. Maxime si campor, v. g. cum quo Clericus Societatem init, totam operam, Clericus tamen solam pecuniam ministret. Clericus namque hoc faciens non censetur negotiari, sicut viri nobiles hoc facientes non censentur negotiatores. Gonz. in c. 6. h. t. n. 7. Teophil. Reynaud. & alii. Sed hodie prohibitum est à Clem. IX. Clericis, & Religiosis Indiarum, negotiationem, vel mercatum exercere, neque per se neque per alium. Et à nostris Regibus jussum fuit hujusmodi Breve publicari, & servari. l. 33. tit. 4. l. 1. R. Ind. ibi: Mandamos, que nuestros Virreyes, Presidentes, Governadores, y Corregidores, hagan publicar, y executar el Breve de N. Santo Padre Clemente Nono, dado à 17. de Junio de 1669. sobre que los Religiosos de todas las Religiones, y de la Compañia de Jesus, y Clerigos Seculares, no puedan por sí, ni por interpositas personas exercer tratos, ni mercancias en todos los territorios de las Indias, y Tierra-Firme del mar Oceano, en que comprehendèn à les que pasan al Japon. Sed his non obstantibus adhuc Fr. Joann. de Paz in suis Consult. clas. 1. cons. 62. pærec. 73. fol. 175. ait: Puede un Clerigo en Philipinas dar à responder, no obstante la Bula de Clem. IX. por haberse interpuesto réplica de dicho Breve por el Cabildo, y Clerecia de Manila. Bened. XIV. in Const. Apostolica. An. 1741. omnino prohibet negotiationem Clericorum per se, vel per alios. Et spolia provenientia ex illicita negotiatione Camera Apostolicæ applicat, derogatis in hac parte Constitutionibus Pii IV. & Pauli V. *

463 Clerici, etiam in minoribus constituti, saltem si beneficium habeant, imò & sine ipso, si privilegio fori velint gaudere, cum Deo militent, nequeunt sæculo militare. c. 19. 13. q. 8. Nisi gravissima publicè urgeat necessitas. c. 2. de Imm. l. 52. tit. 6. p. 1. Possunt tamen esse Capellani exercitus ad spiritualia ministranda, & sic quotidie videmus, nostros Sacerdotes in Capellanis eligi Trirerem, quæ adversus Mauros expeditur: & possunt ad pugnam justam incitare, c. 9. & 10. 23. q. 8. Si ad injustam pugnam, vel determinatè ad occisionem, vel mutila-

tionem incitent, deponendi sunt. c. 5. de Pœnit. Suar. de Cens. D. 47. sèd. 6. n. 10. Gonz. in c. fin. de Homic. n. 4. Monachi, & Clerici, etiam in minoribus, nequeunt artem Medicam, vel Chirurgicam exercere. c. 19. de Homic. arg. c. 1. h. t. c. 15. de Vir. & hon. ubi generalitèr negotia sæcularia ipsis prohibentur, nisi in casu necessitatis, vel pietatis, & etiam tunc sine incisione, vel adustione. c. 9. h. t. c. 7. de Etat. & qualit. Suar. de Cens. D. 47. sèd. 7. Sanch. in Decal. l. 6. cap. 14. ex n. 13. Deinde Clerici, vel Monachi non possunt exercere Tabellionis officium. c. 8. h. t. l. 10. t. 3. l. 1. R. C. ubi prohibetur, ne Clerici in Sacris, vel Religiosi sint Judices, Advocati, nec Tabelliones in causis temporalibus, vel Laicorum: possunt tamen, etiamsi Sacerdotes sint, & Religiosi illud exercere favore fidei in causa hæresis. c. 11. §. 1. Hæret. in 6. Imò Clerici, etiam in causis aliis Ecclesiasticis, consuetudine sic approbante, Notarii sunt, præcipuè in Hispania. Barb. in c. 8. h. t. n. 9. & ibid. Gonz. Clerici in Sacris constituti, vel beneficium habentes, licet in Judicio Ecclesiastico, saltem in causis Ecclesiasticis, possint esse Procuratores Laicorum, nequeunt tamen in Judicio Sæculari illorum Procuratores esse, nisi ex pietate, vel amicitia, ad unum, vel alterum negotium: secus ad omnia. c. fin. D. 86. nec extra judicium possunt esse Procuratores, vel Administratores Laicorum, nisi ex causa pietatis. c. 2. c. 4. h. t. nec itidem possunt esse Ministri, nec famuli domestici Laicorum. Clericus nequit esse Gubernator Politicus Provincie, vel Civitatis L. 48. tit. 6. p. 1. imò excommunicationem, probabilius ipso facto, incurrunt Sacerdotes. c. 5. h. t. quæ non extenditur ad alios Clericos, etiam in Sacris constitutos, cum censura ad Sacerdotes sit restricta in ipso Textu. Nec ea Episcopus comprehenditur, quia ejus expressam mentionem non facit. c. 4. de Sent. Excom. in 6. Suar. de Cens. D. 23. sèd. 3. n. 21. Barb. in c. 5. h. t. n. 6. contra Syrest. & alios, qui dicunt, prædictam excommunicationem non incurrunt ipso facto. Prælati, vel alius Clericus potest esse Consiliarius Principis Sæcularis, dum tamen non det consilium, ut aliquis occidatur, vel mutiletur, nam ex eo irregularitatem incurreret. c. 8. D. 50. In Hispania omnes Episcopi sunt Consilarii Regi; sed gratia honoris tantum. Aliquando quidem in Præsides, tam Cancellariarum, quam Regii Supremi Consilii eliguntur.

464 Religiosis, & omnibus Presbyteris, Archidiaconis, Plebanis, Decanis, & aliis Clericis dignitate, vel personatum obtinentibus prohibetur studium Physicæ, id est

Medicinæ, & Juris Civiliis. c. 3. c. fin. h. t. l. 28. tit. 7. p. 1. Ne actionibus sæcularibus involvantur harum scientiarum occasione: & ne cupiditate addiscendi has scientias aded honorificas, & questuosas avertantur à studio Sacræ Theologicæ, & Juris Canonici, (quod nomine Theologicæ, ut pars ejus venit. cap. 24. de Accusat.) quod quidem studium ipsis valde necessarium, & utile est. c. fin. h. t. ibid. Gonz. & Barb. Quicumque ergo Religiosus, propriè talis: (nec enim Novitii includuntur) qui egrediatur è Monasterio, vel extra illud sit animo has scientias addiscendi, & intra duos menses à tempore, quo ad hunc effectum exiit, non revertatur ad Monasterium, ipso factò excommunicationem incurrit, & alias pœnas. c. 3. c. fin. h. t. quia tamen hæc Constitutio, ut pœnalis, non debet extendi, sed restringi. c. 15. de Reg. jur. in 6. ea non comprehenduntur illi Religiosi, qui non exeunt, sed intra claustra audiunt Medicinam, vel Jus Civile, vel privato studio has facultates addiscunt, vel si publicam Academiam quotidie adeant ita ut ad claustrum redeant: vel etiamsi aliquot dies extra claustrum commorentur, ante lapsum tamen bimestris ad illud redeant. Suar. de Cens. D. 23. sèd. 3. ex n. 6. Barb. in c. 3. h. t. & alii apud ipsos variè in prædictis sentientes. Clerici, vel Religiosi, si specialibus Constitutionibus, vel Diœcesanis, vel Ordinibus non prohibeantur, possunt Leges, & Medicinam docere, cum solum eas audire sit prohibitum. c. fin. h. t. Suar. de Cens. D. 23. sèd. 3. ex n. 17. Barb. & Gonz. in c. 3. h. t. n. fin. & alii contra Anton. Host. Arch. & alios. Et possunt gradum Doctoratus harum facultatum recipere, si ante ordines, vel professionem eas didicerunt. Et quidem Clerici non indigent Episcopi licentia, Regulares tamen indigent suorum Prælatorum licentia. Barb. in c. fin. h. t. n. 4. Mend. de Jur. Acad. lib. 2. q. 3. n. 360. Sanch. in Decal. l. 6. c. 14. ex n. 44. Clerici Sæculares ubivis audiunt, etiamsi in propriis domibus audiatur has facultates, post duos menses incurrunt excommunicationem, nisi tam ipsi, quam Religiosi Juri Civili, ut maxime ad Jus Canonicum necessariò incumbant: nam tunc privatim illi possunt studere, imò juxta Hostiens. Abb. & Barb. in c. fin. h. t. n. fin. etiam publicè possunt Jus Civile audire. Sed jam ob hanc rationem plures Universitates, & omnium Princeps nostra Salmantina, ad hoc gaudent privilegio Apostolico. Gonz. in c. 3. h. t. n. 4.

465 Doctores, & Magistri, qui Religiosos, habitu dimisso (secus eo retento) docent Leges, vel Medicinam, excommunica-

tionem incurrunt, si doceant, vel in Scholis, vel extra eas; vel ipsos retineant. *c. 2. h. r. n. 6.* & quidem hæc scienter faciant, secus si ex ignorantia etiam crassa; dummodò non sit aded affectata, ut possit temeritas dici. *Suar. de Cens. D. 23. sect. 4. n. 39. Sanch. in Decal. lib. 6. cap. 8. n. 100.* Ut qui retinent Religiosos, sed non docent, incurrant excommunicationem; est necessarium, ut hujusmodi Religiosos retineant in Scholis, *Suar. de Cens. D. 23. sect. 4. n. 41.* & quidem debent positivè eos retinere: v. g. rogando, vel quasi cogendo: non tamen tenentur eos per vim expellere, ne officium docendi intermittere, sed possunt eos tolerare, nisi sit Rector Universitatis, cui incumbit expellere ex officio. *Suar. de Cens. D. 23. sect. 4. ex n. 39.* non incurrunt hanc excommunicationem docentes Leges, vel Medicinam, si retineant Clericos Sæculares, quia *c. 2. h. r. in 6.* tantum de Religiosis loquitur, & cum sit Constitutio pœnalis non est extendenda *c. 15. de Reg. jur. in 6.* Religiosus, qui habitum proprium Ordinis totum, etiam sine animo apostandi dimittit, vel occultat, ita ut exterius nihil appareat, si hoc faciat temerè, & sine iuxta causa, incurrit excommunicationem. *c. 2. h. r. in 6.* quam vitat, qui ad breve tempus illum exultat, etiam ex causa turpi, v. g. ut furetur: vel ex ignorantia, etiam culpabili, dummodò non sit affectata, & temeraria. *Suar. de Cens. D. 23. sect. 4. ex n. 28. Sanch. in Decal. lib. 6. c. 8. ex n. 63.*

466 Clericis, etiam in minoribus constitutis, & Religiosis, maxime prohibetur: & quidem sub pœna excommunicationis, & loci, quod est sub privatione officii, & beneficii, judicare per se causas sanguinis. *c. 5. c. 9. h. r.* Nec possunt dictare, vel scribere sententiam ad mortem, vel mutilationem; nec dare consilium, vel auxilium, vel autoritative talibus actibus interesse: hoc enim dedecet statum Clericorum, qui à Christo electi sunt in ministerium salutis *c. 29. 23. q. 8.* & si mors, vel mutilatio sequatur, irregularitatem incurrunt. Clerici

tamen possunt sine irregularitatis timore consilium dare, ut Lex imponens mortem condatur; nam tunc solum mediate ad mortem concurrunt. *Barb. in c. 5. h. r. n. 3.* & causam criminalem, etiam per se tractare, quando nec mors, nec mutilatio sequitur. Si Episcopus, v. g. jurisdictionem temporalem habeat, eam potest Laico ad causas sanguinis delegare, & etiamsi mors sequatur, nullam Episcopus delegans incurreret irregularitatem. *c. fin. h. r. in 6.* erit tamen consultus generaliter jurisdictionem committere, & non in casu particulari. Et à delegato appellatur ad delegantem, qui per alium novum delegatum in gradu appellationis cognoscet. *Gloss. in c. 5. h. r. V. Aut judicent.* Si tamen delegatio fieret determinate ad punitionem faciendam per mortem, vel mutilationem delegans fieret irregularis; nam tunc jam ipse censetur sententiam sanguinis tulisse, & solum delegasse executionem. Latè *Suar. de Cens. D. 47. sect. 1.*

467 Denique, ut magis in specie sciamus negotia Clericis prohibita, audiamus capitalem decisionem. *Text. in c. 1. h. r. ibi: Multa sunt negotia secularia, de quibus pauca perstrinximus; ad que pertinet omnis carnalis concupiscentia, quidquid plus justo appetit homo, turpe lucrum est, munera injusta accipere, vel etiam dare pro aliquo seculari questu; pretio aliquem conducere, conventiones, vel lites, vel rixas amare. In plateis secularibus disputare, excepta defensione orphanorum, aut viduarum, conductores secularium rerum, aut procuratores esse, turpis verbi, vel facti esse joculatorem, vel jocum secularem diligere, aleas amare, ornamentum inconveniens proposito suo querere in deliciis vivere velle. Gulam, & ebrietatem sequi pondera injusta, vel mensuras habere, negotium injustum exercere: canes, & aves sequi ad venandum, & omnibus, quibuslibet causis superfluis interesse. Ecce talia, & his similia Ministris Altaris Domini, necnon in Monachis omnino contradicimus, de quibus Apostolus ait: Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus.*

36440

